

ROAR STEFFENSEN

Tro i frafaldets tid

Studier over tekster fra
1. og 2. Kongebog

BIBELSTUDIE

LOHSE

Indhold

- 5 Introduktion

- 10 1. studie: Elias profeterer tørke, Gud sørger for sin profet og den fattige enke fra Sarepta (1 Kong 17,1-24)

- 13 2. studie: Kampen mellem Gud og Ba'al på Karmels bjerg (1 Kong 18,1-2.17-46)

- 15 3. studie: Elias flygter. Ligesom Moses møder han Gud på Horebs bjerg (1 Kong 19,1-21)

- 18 4. studie: Elisa og familien i Shunem (2 Kong 4,8-37)

- 21 5. studie: Elisa og Na'aman. Helbredt af Guds nåde (2 Kong 5,1-19)

- 24 6. studie: Elisa i aramæerkrigen. Gud åbner sin tjeners øjne (2 Kong 6,8-23)

- 27 7. studie: Samaria under belejring. Gud griber ind trods folkets hårdhed og gudsforagt (2 Kong 6,24-7,20)

- 30 Afsluttende refleksioner

- 31 Om forfatteren

- 32 Oversigt over Lohse Bibelstudier 2015

Introduktion

Tro i frafaldets tid

Den samlede overskrift over bibelstudiehæftet og teksterne er »Tro i frafaldets tid«. Frafall fra troen, fra Guds ord og vilje er ikke fremmed for os i vores samfund og kirke. Det samme gjorde sig i mange perioder gældende på Det Gamle Testaments tid. Men det opmuntrende er, at Gud på trods af frafall og svigt ikke lod sit folk i stikken. Han sendte sine profeter for at kalde folket til omvendelse og bod og for at forkynde nådens evangelium.

I disse studier skal vi følges med to af GT's store profeter, Elias og Elisa. Det skal vi for det første, fordi deres tid på mange måder kan minde om vores med afgudsdyrkelse, religionsblanderier og forkastelse af Guds herredømme. For det andet, fordi vi hos dem – som hos os selv – ser, at både afmagt og opgiveness, tro og passion, frimodighed og tvivl, angst og tjenstvillighed lever side om side. Og fordi vi netop gennem disse to ser Guds indgriben i frafallets tid på en måde, hvor alt afhænger af Gud og ikke hans profeter.

Desuden er netop disse to profeter centrale i NT, da de begge fungerer som forbilleder på både Johannes Døber og Jesus selv. Derfor skal vi også bruge disse studier til at »kigge efter Jesus«. Han har selv sagt, at alle Skrifter handler om ham (Luk 24,25-27 og Joh 5,39), og derfor vil vi aldrig læse GT rigtigt, hvis vi ikke leder efter vidnesbyrd om Jesus. Vi skal bruge disse tekster og de to profeter til at skærpe vores blik for GT's vidnesbyrd om Kristus og hans gerning.

Den historiske baggrund

Da kong Salomo døde omkring år 930 før Kristus, kunne hans søn Rehabeam ikke samle folket, fordi han var en hård tyran. Det førte til opbrud, og de 10 nordligste stammer valgte Jeroboam som deres konge. Judas og Benjamins stammer beholdt Rehabeam, og så var delingen af Israel en realitet.

Jeroboam kunne se, at han med tiden ville få et problem med befolkningen i de nordlige stammer. De kunne jo ikke frit rejse til Jerusalem og tilbede Herren. Så han var bange for, at folket ville vende tilbage til Rehabeam som konge for at få mulighed for at dyrke Gud i templet. Derfor opstillede han tyrekalve-figurer i Betel og i Dan og sagde til folket, at disse figurer var billeder på den Gud, der førte deres forfædre ud af Egypten. Dem kunne de dyrke. Han lavede offerhøje og indsatte præster, som ikke var levitter. På den måde forledte han folket til at overtræde det andet bud om ikke at gøre sig noget billede af Gud, og han overtrådte buddene om, hvordan Gud skulle tilbedes.

Rehabeam i syd holdt sig ikke tilbage. Han var vokset op med en pluralistisk religiøsitet hos sin fars mange hustruer og var påvirket af det. Så han byggede offerhøje og opstillede afgudsbilleder i form af stenstøtter og Ashera-pæle. Man begyndte at dyrke og fremme alle de religiøse skikke, som de folk havde haft, der boede i landet, før Israels folk erobrede det under Josvas ledelse. Mange religiøse skikke og figurer fra nabofolkene i regionen blev en del af Israels og Judas religiøse hverdag. På den måde kom afgudsdyrkelsen ind i folket, fordi kongerne – der skulle værne folket og være hyrder for det – selv gik foran.

Nordriget Israels syvende konge, Akab, var gift med Jezabel fra Sidon, der var hjemsted for dyrkelsen af afguden Ba'al. Dermed blev Israels folk forledt til at dyrke Ba'al. Der blev bygget et tempel og et alter for Ba'al i

hovedstaden Samaria, og Akab sørgede også for, at der blev rejst pæle til ære for gudinden Ashera.

Folket glemte ikke Gud fuldstændigt, men de kastede deres tro og tillid og tilbedelse på afguder, så Herren blev en slags åndelig helgardering ved siden af afguderne. Og med Akab ved roret var det altså guden Ba'al, der blev det store hit.

Ba'al var kendt som en tordengud, der kunne sørge for regn og var altså en frugtbarhedsgud. Fordi alt liv afhænger af regn, blev han anset for at være giver og opretholder af alt liv.

Men det var ikke kun religiøs synd, der prægede folket. For med afgudsdyrkelsen kom også tempelprostitution med seksuelle orgier og promiskuitet. Allerede Rehabeam havde indført mandlige helligskøger som en del af kulten for gudinden Ashera.

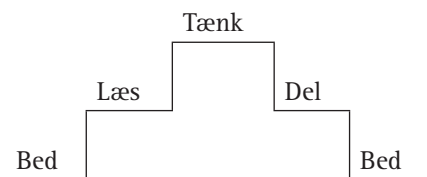
Derudover var der også den sociale synd. At forlade Gud Herren fører til social og økonomisk uretfærdighed. Det ses tydeligt i 1 Kong 21 med beretningen om Nabots vingård. Social uretfærdighed fører til blodsudgydelser og et råt samfund.

Ind i denne frafaldstid blev først Elias og senere hans afløser Elisa sendt for at kalde folket tilbage til Gud.

Metode

Der er naturligvis mange måder at lave bibelstudie på, og hver gruppe opfordres til at finde den form, der passer bedst til gruppen.

En mulighed er følgende model (bibellæsningstrappe), der varmt kan anbefales som en god og velafprøvet ramme om bibelstudiet.

Vi begynder med at bede sammen, fordi det er Gud og hans ord, vi har med at gøre. Vi stiller os ind under hans tiltale og beder ham åbne Skriften for os og gøre tekstens indhold nærværende for os, så det taler ind i vores liv. Dernæst læser vi teksten. Det kan gøres i stilhed af hver enkelt, eller det kan gøres højt i fællesskab. Efter tekstlæsning er der god tid til at overveje, hvad teksten siger, og hvad dens budskab er både ind i tekstens samtid og ind i vores eget liv. Her kan forskellige spørgsmål til teksten være med til at åbne for forståelsen af budskabet:

- Hvem og/eller hvad handler teksten om?
- Siger teksten noget om Gud Fader, Søn og/eller Helligånd?
- Siger teksten noget om mennesket?
- Hvad lærer teksten os om det kristne liv?
- Er der løfter, formaninger, bud, vejledning, eller andet vi skal tage til os? Er der et godt eksempel til efterfølgelse, eller et dårligt vi skal undgå?
- Hvordan peger teksten hen på Kristus?
- Hvordan kan tekstens budskab anvendes i vores liv?
- Hvad er det vigtigste i teksten?

Del derefter jeres tanker, spørgsmål og overvejelser med hinanden én for én uden at afbryde. Tag til slut en fælles snak om de ting, der brænder mest på fra teksten og temaet. Tag disse ting med i jeres fælles bøn til sidst.

En anden god metode er at bruge bibelstudiematerialets spørgsmål som udgangspunkt for en samtale

over teksten og emnerne. Her kan man også bruge bibellæsningstrappen som fremgangsmåde, hvor man på »Del«-trinnet taler sammen om spørgsmålene.

Spørgsmålene i hæftet er lidt mere styrende for, hvad samtalen kommer til at handle om, så det er vigtigt, at I også giver hinanden plads til at komme med tanker, der måske går lidt i en anden retning.

Nogle gange kan det være svært at nå alle spørgsmål i løbet af en samling. Men målet er ikke at nå så meget af studiehæftets tekst som muligt, men at nå så dybt i bibelteksten og samtalen som muligt. Det kan derfor være en god ide at aftale, hvilke spørgsmål der skal prioriteres. Her er det vigtigt, at spørgsmål om tekstens relevans og anvendelse i vores liv i dag får god plads.

Guds velsignelse over jeres bibelstudier og samtaler om hans ord!

Roar Steffensen

»Brændte vores hjerte ikke i os,
mens han talte til os på vejen
og åbnede Skrifterne for os?«

1. studie

Elias profeterer tørke, Gud sørger for sin profet og den fattige enke fra Sarepta (1 Kong 17,1-24)

Tekstens indhold og budskab

Læg mærke til, hvordan vand er et gennemgående tema i beretningerne om Elias, og husk på, at Ba'al var kendt som tordengud og frugtbarhedsgud.

Gud viser sig som den sande Gud, der har magt over vejr og frugtbarhed, og som den, der kan sørge for sine, også når han holder regnen tilbage, og nøden bliver stor. Han er endda herre over liv og død, og han bruger sin tjener, profeten, til at bringe liv til nødstedte og døde.

På den måde viser Gud, at han i alle ting er værd at stole på. Vi kan lægge livet i hans hænder, for han har omsorg for os og magt til at bevare os.

Spørgsmål til refleksion og samtale

Læs 1 Kong 17,1-6

1. I dag tilbeder og stoler mennesker ikke længere på Ba'al. Hvad har taget Ba'als plads?

Er der noget, der modsætter sig Guds herredømme i jeres eget liv?

Hvordan viser Gud i dag sin magt over disse ting?

2. Gud sørgede for Elias under hungersnøden på en fantastisk måde. Hvornår og hvordan har du set Guds omsorg og opretholdende kraft i dit liv, i din familie, i din menighed?
3. Uden vand og brød dør vi. Det gælder også åndeligt. Del erfaringer med hinanden om åndelig tørke. Hvad betyder det for jer, at Jesus er det sande brød (Joh 6,32-35) og livets vand (Joh 7,37-38. Åb 21,6; 22,17)?

Læs 1 Kong 17,7-16

1. Mon Elias begyndte at tvivle på Guds løfter og magt, da bækken tørrede ud? Tal om, hvilke situationer der kan få jer til at tvivle.
2. Gennem det, der så håbløst ud (den udtørrede bæk), velsignede Gud både kvinden og Elias. På den anden side af skuffende oplevelser kan vi ofte se Guds velsignelse og omsorg. Del sådanne erfaringer. Tag tid til at takke Gud for de tunge tider, hvor han styrkede troen.
3. Gud udvælger og velsigner den fattige kvinde. De rige og magtfulde tænker ofte, at de kan klare sig uden Gud. Hvordan lærer vi, der bor i et rigt velfærdssamfund, at leve i samme tro og afhængighed af Gud som kvinden?
4. Når Elias byder den fattige og sultne kvinde først at give ham brød, siger han egentlig: »Stol på Gud og sæt ham først i dit liv, så skal du se hans kraft.« Sætter I Gud først i jeres liv? Har I erfaret hans kraft?

Læs 1 Kong 17,17-24

1. Kvinden tror, at sønnens død er Guds straf. Tænker I også, at Gud straffer, når noget ondt eller tungt rammer jer? Gennemtænk dette ud fra Rom 8,1: »Så er der da nu ingen fordømmelse for dem, som er i Kristus Jesus.«
2. Som et forbillede på Jesus kom Elias og gav nyt liv til døde og forkyndte godt nyt for fattige og fremmede uden for Israel.
Hvad betyder det for dig, at Jesus har besejret dødens magt?
3. Hvordan ser I Guds herredømme og sejr over døden blandt alle folkeslag i dag?